EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 24.8.2020.
COM(2020) 455 final

2020/0214 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Polijai saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2020/672 piešķir pagaidu atbalstu, lai mazinātu bezdarba risku ārkārtas situācijā pēc Covid-19 uzliesmojuma

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Padomes Regulā (ES) 2020/672 (“*SURE* regula”) ir noteikts tiesiskais regulējums Savienības finansiālās palīdzības sniegšanai dalībvalstīm, kurās ir vai kurām draud nopietni ekonomikas traucējumi, ko izraisījis Covid-19 uzliesmojums. Atbalsts saskaņā ar *SURE* galvenokārt paredzēts, lai finansētu saīsināta darba laika shēmas vai līdzīgus pasākumus, kuru mērķis ir aizsargāt darba ņēmējus un pašnodarbinātas personas un tādējādi samazināt bezdarbu un ienākumu zudumu, un kā papildu finansējums dažiem ar veselību saistītiem pasākumiem, jo īpaši darba vietā.

Polija 2020. gada 6. augustā lūdza Savienības finansiālo palīdzību saskaņā ar *SURE* regulu. Saskaņā ar *SURE* regulas 6. panta 2. punktu Komisija ir apspriedusies ar Polijas iestādēm, lai pārbaudītu, vai pēkšņi un būtiski pieaug faktiskie un plānotie izdevumi, kas tieši saistīti ar saīsināta darba laika shēmām un līdzīgiem pasākumiem, ko izraisījusi Covid-19 pandēmija. Tas jo īpaši attiecas uz:

1) sociālā nodrošinājuma iemaksu pagaidu samazināšanu pašnodarbinātām personām un uzņēmumiem, kas nodarbina ne vairāk kā 50 cilvēkus, lai aizsargātu darbvietas, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu. Samazinājums attiecās uz laikposmu no 2020. gada marta līdz maijam. Tie, kas nodarbina ne vairāk kā 10 cilvēkus, un – vairumā gadījumu – pašnodarbinātas personas, varēja gūt labumu no pilnīga samazinājuma, savukārt tiem, kas nodarbina no 10 līdz 50 cilvēkiem, samazinājums sasniedza 50 %;

2) dīkstāves pabalstu pašnodarbinātām personām un personām, kas strādā saskaņā ar civiltiesiskiem līgumiem un kuru ieņēmumi krīzes dēļ ir samazinājušies. Pasākums ietver vienreizēju pabalstu pašnodarbinātām personām (50 % vai 80 % no minimālās algas – atkarībā no ieņēmumu samazinājuma) un personām, kas strādā saskaņā ar nestandarta darba līgumiem (līdz 80 % no minimālās algas), lai kompensētu ieņēmumu samazinājumu.

3) algu un sociālā nodrošinājuma iemaksu subsīdijām ar nosacījumu, ka krīzes dēļ ir samazinājies apgrozījums. Neatkarīgi no to lieluma uzņēmumi var lūgt pagaidu līdzfinansējumu algu un sociālā nodrošinājuma iemaksu izmaksām;

4) subsīdijām tām pašnodarbinātām personām, kurām nav darbinieku. Subsīdijas nodrošina pagaidu līdzfinansējumu daļai no uzņēmējdarbības veikšanas izmaksām, kas radušās fiziskām personām bez darbiniekiem. Summa ir atkarīga no apgrozījuma samazinājuma, un tā sasniedz no 50 % līdz 90 % no minimālās algas;

5) pasākumu, kas nodrošina aizdevumus, kurus var pārvērst dotācijās pašnodarbinātām personām, mikrouzņēmumiem un nevalstiskajām organizācijām. Pasākums nodrošina mikroaizdevumus līdz 5000 PLN apmērā. Aizdevumus var pārvērst dotācijās, ja saņēmējs turpina darbību trīs mēnešus pēc aizdevuma izmaksas. Polija sniedza Komisijai attiecīgo informāciju.

Ņemot vērā pieejamos pierādījumus, Komisija ierosina Padomei pieņemt īstenošanas lēmumu par finansiālas palīdzības piešķiršanu Polijai saskaņā ar *SURE* regulu, lai atbalstītu minētos pasākumus.

- **Saskanība ar esošajiem rīcībpolitikas noteikumiem konkrētajā rīcībpolitikas jomā**

Šis priekšlikums pilnībā atbilst Padomes Regulai (ES) 2020/672, saskaņā ar kuru priekšlikums ir iesniegts.

Šis priekšlikums papildina citu Savienības tiesību instrumentu, ar ko sniedz atbalstu dalībvalstīm ārkārtas situācijās, proti, Padomes Regulu (EK) Nr. 2012/2002 (2002. gada 11. novembris), ar ko izveido Eiropas Savienības Solidaritātes fondu (ESSF) ("Regula (EK) Nr. 2012/2002"). Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/461, ar ko groza minēto instrumentu, lai paplašinātu tā tvērumu, iekļaujot tajā nozīmīgas ārkārtas situācijas sabiedrības veselības jomā un nosakot konkrētas darbības, par kurām var saņemt finansējumu, tika pieņemta 30. martā.

- **Saskanība ar citām Savienības rīcībpolitikām**

Priekšlikums ir daļa no to pasākumu klāsta, kuri izstrādāti, reaģējot uz pašreizējo Covid-19 pandēmiju, piemēram, Investīciju iniciatīva reaģēšanai uz koronavīrusu, un tas papildina citus instrumentus, kas atbalsta nodarbinātību, piemēram, Eiropas Sociālo fondu un Eiropas Stratēģisko investīciju fondu (ESIF)/programmu *InvestEU*. Izmantojot aizņēmumus un aizdevumus šajā konkrētajā Covid-19 uzliesmojuma gadījumā, lai atbalstītu dalībvalstis, šis priekšlikums kalpo par otro aizsardzības līniju, lai finansētu saīsināta darba laika shēmas un līdzīgus pasākumus, palīdzot aizsargāt darbvietas un līdz ar to darbiniekus un pašnodarbinātās personas pret bezdarba risku.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Šā instrumenta juridiskais pamats ir Padomes Regula (ES) 2020/672.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Priekšlikumu pieņem pēc dalībvalsts lūguma, un tas apliecina Eiropas solidaritāti, sniedzot Savienības finansiālo palīdzību pagaidu aizdevumu veidā dalībvalstij, kuru skāris Covid-19 uzliesmojums. Šī finansiālā palīdzība kā otrā aizsardzības līnija palīdz pagaidu kārtā finansēt valdību palielinātos publiskos izdevumus saīsināta darba laika shēmu un līdzīgu pasākumu jomā, lai palīdzētu tām aizsargāt darbvietas un līdz ar to darbiniekus un pašnodarbinātās personas pret bezdarba un ienākumu zaudēšanas risku.

Šāds atbalsts palīdzēs skartajiem iedzīvotājiem un mazinās pašreizējās Covid-19 krīzes tiešo sociālo un ekonomisko ietekmi.

- **Proporcionalitāte**

Priekšlikums ir saskaņā ar proporcionalitātes principu. Tas nepārsniedz instrumenta mērķu sasniegšanai nepieciešamo.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Tā kā priekšlikums ir sagatavots steidzami, lai Padome to varētu pieņemt savlaicīgi, apspriešanās ar ieinteresētajām personām nav notikusi.

- **Ietekmes novērtējums**

Priekšlikuma steidzamības dēļ ietekmes novērtējums nav veikts.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Komisijai vajadzētu būt iespējai slēgt līgumus par aizņēmumiem finanšu tirgos, lai tos tālāk aizdotu dalībvalstij, kas lūdz finansiālu palīdzību saskaņā ar *SURE* instrumentu.

Papildus dalībvalstu garantiju sniegšanai regulējumā ir iestrādāti arī citi aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu shēmas finansiālo stabilitāti:

- stingra un piesardzīga pieeja finanšu pārvaldībai;
- aizdevumu portfeļa izveide, kas ierobežo koncentrācijas risku, ikgadējos riska darījumus un pārmērīgus riska darījumus atsevišķās dalībvalstīs, vienlaikus nodrošinot pietiekamus resursus tām dalībvalstīm, kurām tas visvairāk nepieciešams, un
- iespējas refinansēt parādu.

2020/0214 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Polijai saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2020/672 piešķir pagaidu atbalstu, lai mazinātu bezdarba risku ārkārtas situācijā pēc Covid-19 uzliesmojuma

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (ES) 2020/672 (2020. gada 19. maijs), ar ko izveido Eiropas pagaidu atbalsta instrumentu bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā (*SURE*) pēc Covid-19 uzliesmojuma[1], un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Polija 2020. gada 6. augustā lūdza Savienības finansiālo palīdzību, lai papildinātu valsts centienus novērst Covid-19 uzliesmojuma ietekmi un tā sociālekonomiskās sekas darba ņēmējiem.

(2) Paredzams, ka Covid-19 uzliesmojums un Polijas īstenotie ārkārtas pasākumi slimības uzliesmojuma un tā sociālekonomiskās un ar veselību saistītās ietekmes ierobežošanai dramatiski ietekmēs publiskās finanses. Saskaņā ar Komisijas 2020. gada pavasara prognozi bija sagaidāms, ka Polijas vispārējās valdības budžeta deficīts un parāds līdz 2020. gada beigām būs attiecīgi 9,5 % un 58,5 % no iekšzemes kopprodukta (IKP). Saskaņā ar Komisijas 2020. gada vasaras starpposma prognozi tiek prognozēts, ka Polijas IKP 2020. gadā samazināsies par 4,6 %.

(3) Covid-19 uzliesmojums ir imobilizējis būtisku darbaspēka daļu Polijā. Tas ir izraisījis pēkšņu un būtisku Polijas publisko izdevumu pieaugumu saistībā ar sociālā nodrošinājuma iemaksu samazinājumu pašnodarbinātām personām un uzņēmumiem, kas nodarbina ne vairāk kā 50 cilvēkus, dīkstāves pabalstu pašnodarbinātām personām un personām, kas strādā saskaņā ar civiltiesiskiem līgumiem, algu un sociālā nodrošinājuma iemaksu subsīdijām, subsīdijām pašnodarbinātām personām bez darbiniekiem un aizdevumiem, kas pārvēršami subsīdijās, kuras piešķir pašnodarbinātām personām, mikrouzņēmumiem un nevalstiskajām organizācijām, kā izklāstīts 4.–8. apsvērumā.

(4) Konkrētāk, "2020. gada 2. marta Likums par īpašiem risinājumiem saistībā ar Covid-19, citu infekcijas slimību un to izraisīto krīzes situāciju profilaksi, apkarošanu un izskaušanu"[2], kā minēts Polijas 2020. gada 6. augusta pieprasījumā, ieviesa sociālā nodrošinājuma iemaksu pagaidu samazinājumu pašnodarbinātām personām un uzņēmumiem, kas nodarbina ne vairāk kā 50 cilvēkus, lai aizsargātu darbvietas, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu. Samazinājums attiecās uz laikposmu no 2020. gada marta līdz maijam. Tie, kas nodarbina ne vairāk kā 10 cilvēkus, un – vairumā

[1] OV L 159, 20.5.2020., 1. lpp.
[2] *Dz.U.* 2020 *poz.* 374, ar grozījumiem.

gadījumu – pašnodarbinātas personas, varēja gūt labumu no pilnīga samazinājuma, savukārt tiem, kas nodarbina no 10 līdz 50 cilvēkiem, samazinājums sasniedza 50 %. Sociālā nodrošinājuma iemaksu pagaidu samazinājumu var uzskatīt par pasākumu, kas ir līdzīgs Regulā (ES) 2020/672 minētajām saīsinātā darba laika shēmām, jo pašnodarbinātu personu gadījumā tā mērķis ir aizsargāt pašnodarbinātās personas no ienākumu samazināšanās vai zaudēšanas, un attiecībā uz uzņēmumiem, kas nodarbina ne vairāk kā 50 cilvēkus, tas atbalsta uzņēmuma darbiniekus, kurus turpina nodarbināt līdz pasākuma beigām. Sociālā nodrošinājuma iemaksu pagaidu samazinājums izraisa valdībai negūtos ieņēmumus, kurus Padomes Regulas (ES) 2020/672 īstenošanas nolūkā var uzskatīt par līdzvērtīgiem publiskiem izdevumiem.

(5) Turklāt iestādes ir ieviesušas dīkstāves pabalstu pašnodarbinātām personām un personām, kas strādā saskaņā ar civiltiesiskiem līgumiem un kuru ieņēmumi krīzes dēļ ir samazinājušies. Pasākums ietver vienreizēju pabalstu pašnodarbinātām personām (50 % vai 80 % no minimālās algas – atkarībā no ieņēmumu samazinājuma) un personām, kas strādā saskaņā ar nestandarta darba līgumiem (līdz 80 % no minimālās algas), lai kompensētu ieņēmumu samazinājumu.

(6) Ir ieviestas algu un sociālā nodrošinājuma iemaksu subsīdijas, kuras var saņemt ar nosacījumu, ka krīzes dēļ ir samazinājies apgrozījums. Neatkarīgi no to lieluma uzņēmumi var lūgt pagaidu līdzfinansējumu algu un sociālā nodrošinājuma iemaksu izmaksām. Algu un sociālā nodrošinājuma iemaksu subsīdijas var uzskatīt par pasākumu, kas ir līdzīgs Regulā (ES) 2020/672 minētajām saīsinātā darba laika shēmām attiecībā uz izdevumiem, kas rodas uzņēmumiem, kuri izmanto saīsinātu darba laiku, brīvprātīgi samazina darba laiku vai turpina pastāvīgi nodarbināt darbiniekus līdz jaunākajiem pieejamajiem darba rezultātu datiem, jo pasākuma priekšnoteikums ir darbvietu saglabāšana vai nu saīsinātā darba laika periodā, vai līdz jaunākajiem pieejamajiem darba rezultātu datiem.

(7) Iestādes ir ieviesušas subsīdijas pašnodarbinātām personām bez darbiniekiem. Subsīdijas nodrošina pagaidu līdzfinansējumu daļai no uzņēmējdarbības veikšanas izmaksām, kas radušās fiziskām personām bez darbiniekiem. Summa ir atkarīga no apgrozījuma samazinājuma, un tā sasniedz no 50 % līdz 90 % no minimālās algas.

(8) Visbeidzot, iestādes ir ieviesušas pasākumu, kas nodrošina aizdevumus, kurus var pārvērst dotācijās pašnodarbinātām personām, mikrouzņēmumiem un nevalstiskajām organizācijām. Pasākums nodrošina mikroaizdevumus līdz 5000 PLN apmērā. Aizdevumus var pārvērst dotācijās, ja saņēmējs turpina darbību trīs mēnešus pēc aizdevuma izmaksas. Lai izpildītu publisko izdevumu priekšnoteikumu saskaņā ar Regulu (ES) 2020/672, būtu jāatbalsta tikai tie izdevumi, kas saistīti ar aizdevumiem, kuri pārvērsti dotācijās.

(9) Polija atbilst Regulas (ES) 2020/672 3. pantā izklāstītajiem nosacījumiem finansiālās palīdzības pieprasīšanai. Polija ir sniegusi Komisijai attiecīgus pierādījumus par to, ka, sākot ar 2020. gada 1. februāri, faktiskie un plānotie publiskie izdevumi ir palielinājušies par 11 668 118 894 EUR saistībā ar valsts pasākumiem, kas veikti, lai novērstu Covid-19 uzliesmojuma sociālekonomisko ietekmi. Tas ir pēkšņs un būtisks pieaugums, jo tas ir saistīts gan ar jaunu pasākumu ieviešanu, gan esošo pasākumu paplašināšanu, kas aptver ievērojamu Polijas uzņēmumu un darbaspēka daļu.

(10) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2020/672 6. pantu ir apspriedusies ar Poliju un pārbaudījusi faktisko un plānoto publisko izdevumu pēkšņo un būtisko pieaugumu, kas tieši saistīts ar saīsināta darba laika shēmām un līdzīgiem pasākumiem.

(11) Tādēļ būtu jāsniedz finansiāla palīdzība, lai palīdzētu Polijai novērst Covid-19 uzliesmojuma izraisīto smago ekonomisko traucējumu sociālekonomiskās sekas.

(12) Šim lēmumam nebūtu jāskar to procedūru iznākums, kas var tikt veiktas saistībā ar iekšējā tirgus darbības traucējumiem, jo īpaši saskaņā ar LESD 107. un 108. pantu. Tas neatbrīvo dalībvalstis no prasības saskaņā ar LESD 108. pantu ziņot Komisijai par potenciālajiem valsts atbalsta gadījumiem.

(13) Polijai būtu regulāri jāinformē Komisija par plānoto publisko izdevumu izpildi, lai Komisija varētu novērtēt, cik lielā mērā Polija ir izpildījusi minētos izdevumus.

(14) Lēmums par finansiālās palīdzības sniegšanu ir pieņemts, ņemot vērā Polijas esošās un gaidāmās vajadzības, kā arī finansiālās palīdzības pieprasījumus saskaņā ar Regulu (ES) 2020/672, ko jau ir iesniegušas vai plāno iesniegt citas dalībvalstis, vienlaikus piemērojot vienlīdzīgas attieksmes, solidaritātes, samērīguma un pārredzamības principus, Tas nozīmē, ka aizdevuma summa ir noteikta tā, lai nodrošinātu atbilstību prudenciālajiem noteikumiem, kas piemērojami aizdevumu portfelim, kā noteikts Padomes Regulā (ES) 2020/672,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Polija atbilst Regulas (ES) 2020/672 3. pantā izklāstītajiem nosacījumiem.

2. pants

1. Savienība piešķir Polijai aizdevumu, kura maksimālais apjoms ir 11 236 693 087 EUR. Maksimālais vidējais aizdevuma atmaksas termiņš ir 15 gadi.

2. Ar šo lēmumu piešķirtās finansiālās palīdzības pieejamības periods ir 18 mēneši, sākot no pirmās dienas pēc šā lēmuma stāšanās spēkā.

3. Komisija piešķir Savienības finanšu palīdzību Polijai ne vairāk kā desmit daļās. Vienu daļu var izmaksāt vienā vai vairākos maksājumos. Pirmās daļas maksājumu dzēšanas termiņi var būt ilgāki nekā maksimālais vidējais dzēšanas termiņš, kas minēts 1. punktā. Šādos gadījumos turpmāko maksājumu dzēšanas termiņus nosaka tā, lai maksimālais vidējais dzēšanas termiņš, kas minēts 1. punktā, ir ievērots, tiklīdz visas daļas ir izmaksātas.

4. Pirmo daļu izmaksā pēc tam, kad stājies spēkā aizdevuma līgums, kas paredzēts Regulas (ES) 2020/672 8. panta 2. punktā.

5. Polija sedz Savienības finansējuma izmaksas, kas minētas Regulas (ES) 2020/672 4. pantā, par katru daļu un visas Savienības maksas, izmaksas un izdevumus, kas izriet no finansējuma.

6. Komisija lemj par daļu apmēru un izmaksāšanu, kā arī par maksājumu apmēru.

3. pants

Polija var finansēt šādus pasākumus:

sociālā nodrošinājuma iemaksu samazinājumu, kā to paredz 31.zo pants 2020. gada 2. marta Likumā par īpašiem risinājumiem saistībā ar Covid-19, citu infekcijas slimību un to izraisīto krīzes situāciju profilaksi, apkarošanu un izskaušanu, attiecībā uz to

izdevumu daļu, kas saistīti ar atbalstu pašnodarbinātām personām un – attiecībā uz uzņēmumiem, kas nodarbina ne vairāk kā 50 cilvēkus, – to izdevumu daļu, kas attiecas uz darbiniekiem, kuri pastāvīgi bija nodarbināti;

dīkstāves pabalstu pašnodarbinātām personām un personām, kas strādā saskaņā ar civiltiesiskiem līgumiem, kā to paredz 15.zq un 15.zua pants 2020. gada 2. marta Likumā par īpašiem risinājumiem saistībā ar Covid-19, citu infekcijas slimību un to izraisīto krīzes situāciju profilaksi, apkarošanu un izskaušanu;

algu un sociālā nodrošinājuma iemaksu subsīdijas uzņēmumiem, kuri izmanto saīsinātu darba laiku vai brīvprātīgi samazina darba laiku, vai ja darbinieki pastāvīgi bija nodarbināti, kā to paredz 15.g, 15.ga, 15.gg, 15.zzb, 15.zze un 15.zze^2 pants 2020. gada 2. marta Likumā par īpašiem risinājumiem saistībā ar Covid-19, citu infekcijas slimību un to izraisīto krīzes situāciju profilaksi, apkarošanu un izskaušanu;

subsīdijas pašnodarbinātām personām bez darbiniekiem, kā to paredz 15.zzc pants 2020. gada 2. marta Likumā par īpašiem risinājumiem saistībā ar Covid-19, citu infekcijas slimību un to izraisīto krīzes situāciju profilaksi, apkarošanu un izskaušanu;

aizdevumus, kas pārvēršami subsīdijās un ko piešķir pašnodarbinātām personām, mikrouzņēmumiem un nevalstiskām organizācijām attiecībā uz summām, kas faktiski pārvērstas dotācijās, kā to paredz 15.zzd un 15.zzda pants 2020. gada 2. marta Likumā par īpašiem risinājumiem saistībā ar Covid-19, citu infekcijas slimību un to izraisīto krīzes situāciju profilaksi, apkarošanu un izskaušanu.

4. pants

Polija informē Komisiju līdz [*DATUMS*: *6 mēneši pēc šā lēmuma publicēšanas dienas*] un pēc tam ik pēc 6 mēnešiem par plānoto publisko izdevumu īstenošanu līdz brīdim, kad šie plānotie publiskie izdevumi ir pilnībā īstenoti.

5. pants

Šis lēmums ir adresēts Polijas Republikai.

6. pants

Šo lēmumu publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.*

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs